

Po světě nejen s nadšením a zodpovědností, ale tak trochu i s Rudyardem Kiplingem v zádech

K rozhodnutí popovídat si s Ing. Danou Trávníčkovou o realitě všedního života a snech mě přivedlo setkání s poetickým názvem její knihy – Sen o Tichomoří. A to ji napsal systémový analytik! Správněji řečeno – systémová analytička. Po pravdě řečeno – co dělá systémový analytik běžně, nevím (jako omluvu uvádím – humanitně vzdělána). Ať už je to cokoliv, po rozhovoru s paní inženýrkou, si představuji asi toto: Přibližuje tajemno a vzdáleno a objevuje pro nás, méně statečné, vzdálené krásno.

Setkání s paní inženýrkou (na snímku – a jak mi při poslání fotografie připsala – netřeba zdůrazňovat, kdo je kdo) mě přesvědčilo i o tom, že snům rozumím už navždy více než systémovým analýzám. Zároveň mi však dalo nahlédnout poněkud dál, než – než třeba do království věčného sněhu a ledu. A sice – za hranice odvahy. A k ní, věřte nebo ne, ujde někdy člověk pořádný kus světa.

Paní inženýrko, pokud jde o zmíněnou odvahu, mám na mysli rozhodnutí začít podnikat. Přece jen – pedagog má na škole tzv. své jisté a těm, kteří uvítali po roce 89 možnost vstoupit do nejistých vod podnikání, odvahu jistě upřít nelze. Ačkoliv vy jste měla bonus jako absolvent Vysoké školy ekonomické – posléze tamtéž i jako přednášející. Ale i tak ...

Paní redaktorko, možná budu ve vašich očích ještě odvážnější, než říkáte, protože já se rozhodla, opustit místo vysokoškolského pedagoga a být „na volné noze“ už tři roky před změnou režimu. Důvody bych nerozebírala, ale škole to ke cti nebylo. Podařilo se mi brzy se stát tzv. na dohodu hlavním řešitelem velkého projektu zpracování dat, který jsme „právě včas“ (v roce 1990) dotáhli do konce.

Kromě toho jsem byla už od studentských dob stále externí průvodkyní zahraničních turistů po naší zemi.

Vámi zmíněná „volná noha“ za totality nebyla ani tehdy jednoduchým řešením. Jak vidno, podařilo se vám své kroky skloubit s velkou láskou k cestování. Dnes píšete knihy o svých toulkách po světě, měla jste cestovní kancelář...

Cestování a poznávání světa je drogou, která mě provází celý život a které jsem cele propadla. Skvělé je, když se s tím může začít v tak krásné zemi, jako je naše. Provázení zahraničních turistů po ní v době, kdy se za hranice příliš cestovat nemohlo, mi tak bylo nejen zdrojem výtěžku. Svě dva obory jsem si navíc dávno propojila, když jsem vybudovala a kromě předmětů svého oboru učila nový kurs „Aplikace počítačů v cestovním ruchu“ a také na toto téma napsala svou disertační práci.

... zdá se, že jste jakýmsi ukázkovým příkladem toho, že se vyplatí jít za svými sny, zároveň ale je třeba mít na mysli, že štěstí přeje připraveným...

Ano. Na podnikání jsem byla v roce 1990 připravená teoreticky i prakticky, jako kdybych si to naplánovala. Založila jsem si cestovní kancelář, zaměřenou na zahraniční příjezdový cestovní ruch do ČR, který jsem dobře znala – skupiny, kongresy, incentive. Předtím jsem po léta snila o tom, jak bych to dělala po svém, kdyby to bylo možné. Nyní jsem tu možnost měla a k mému velkému nadšení to fungovalo. Pracovně se úspěšně realizovat podle svých představ je báječný pocit – kdo nezažil socialismus, nepochopí jak moc.

Přestože vše fungovalo – a teď uděláme velký skok – přišel den D – a rozhodla jste se podnikání opustit. Přesto, že se vám dařilo. Přednost dostaly sny, resp. jeden velký sen: Cestovat. Jak mnoho jste riskovala v tomto okamžiku?

Hned od roku 1990 jsme se s manželem každý podzim, po mé pracovní sezóně, vydávali na dovolenou někam do světa. A až na výjimky sami dva. Byly to nádherné cesty po několika kontinentech. V roce 1998, po devíti, resp. dvanácti letech velkého pracovního nasazení (včetně tří let předcházejících regulárnímu podnikání), jsem ale cítila, že už jedu „na rezervu“, že jsem přepracovaná.

Mým talismanem je známá báseň Rudyarda Kiplinga „Když“. Nalézám v ní odpovědi na mnoho otázek a životních situací. Jeden verš říká „Když spočítat znáš hromady svých zisků a na jediný bod vše riskovat...“. Jsem ráda, že jsem našla sílu to udělat. Že jsem uměla v nejlepším odejít. Sen o podnikání jsem si splnila, síly a schopnosti vyzkoušela a teď jsem se rozhodla jít za svým největším snem – cestovat a stále víc poznávat svět.

... a vše se bez problémů rozběhlo...

A to zase ne! Bylo to nakonec trochu jinak, než jsem měla v úmyslu, protože došlo k souběhu několika náhodných okolností, které mě společně navedly na nový životní směr.

Na takové situace, kdy se něco nabízí a my se musíme umět rychle rozhodnout, mám teorii, které říkám „princip uražené karty“. To znamená, že hráč při hraní kanasty dostane kartu, se kterou může sebrat balík, ale on se rozhodne počkat, až bude balík větší. Karta se urazí a už mu jiná dobrá nepřijde.

Obdobně by člověk mohl promarnit šanci, kterou mu náhoda nabízí. Předemnou stála výzva a já jsem ji přijala.

Váhu náhody bych u systémového analytika nečekala, výzva už je pochopitelnější... O co šlo?

Ony souběžné okolnosti mě přivedly k tomu, že jsem pojetí dalšího cestování poněkud pozměnila.

První okolností bylo, že nám dvě dvojice kamarádů řekly, že o našich cestách už nechtějí dále jen poslouchat, a že chtějí na podzim 1998 do Jihoafrické republiky jet s námi. Proč ne? Stalo se.

Vše jsem připravila jako obvykle ve spolupráci se zahraniční cestovní kanceláří a protože trpím „profesionální deformací“ organizátora cest, průvodce a učitele – a jinak to neumím – tak jsem svým pěti „klientům“ vše odprůvodcovala. A napsala také první „skripta“.

Taková pak dostávali na každou cestu všichni budoucí spolucestovatelé. Cestování totiž neznamená jen vidět, ale především vědět! Bez přípravy a bez předchozích znalostí o dané zemi bych nikdy nikam nejela. Čerpáním informací z mnoha zdrojů a psaním uspořádaných podkladů jsem se vždycky hodně naučila a navíc – také přípravou na cestu lze prožít báječné chvíle.

Jiná náhoda přispěla k tomu, že u jedné takové cesty nezůstalo. V té době zkrachovala jedna cestovní kancelář, jejíž klienty jsem znala a věděla jsem, že se mnozí těšili na cestu do Japonska. Rozhodla jsem se rychle. Své cestovní kanceláři jsem obrátila znaménko – už ne cizinci k nám, ale Češi do světa.

Na jaro následujícího roku jsem připravila cestu do Japonska, na podzim pak do Mexika. Postupně se konaly tři cesty ročně a poté, co mi nečekaně zemřel manžel, kterého jsem moc milovala, čtyři cesty v roce. Práce mě duševně zachraňovala, protože „dělání smutky zahání“. Pohroužit se v takových situacích plně do práce je jediná možnost...

V tom vám jistě dáme mnozí za pravdu bez přemýšlení. Jak dlouho to trvalo?

Třináct let. Po tuto dobu jsem s sebou na cesty (pokaždé jinam! – byly to přece primárně moje poznávací cesty) brala malou skupinku stejně laděných spolucestovatelů.

Už to ale nebyla komerční činnost jako ta předchozí – která mi ovšem svobodnou volbu začít nyní novou osobitou životní kapitolu umožnila. Naše cesty byly tak programově bohaté, jaké v běžném komerčním pojetí pořádat nelze, a proto ostatní hradili pouze náklady na danou cestu. Já pak všechny vedlejší náklady a pracovala jsem jak při přípravě, tak jako průvodce během cesty

bezplatně.

Kromě toho, že jsem obojí dělala ráda, to bylo výhodné pro obě strany. I pro mne, jinak bych to pochopitelně nedělala. Umožnilo mi to poznat daleko víc zemí podle svých představ, tj. bez jakýchkoli omezujících kompromisů co do rozsahu, obsahu a kvality, než na kolik bych měla při individuálním cestování. Nehledě na řadu dalších výhod cestování v malé skupině, včetně získání velkoobchodních cen od zahraničního partnera.

Už chápu, co myslíte tím, když, když říkáte, že cestování je škola života.

Dokonce úžasná škola života. Pomáhá člověku kromě jiného dospět k pochopení, že to hlavní, čeho jsme v životě manažery, je náš vlastní život. Nikoliv náš podnik.

Peníze jsou prostředek, a ne cíl. Někdo na to přijde včas, někdo pozdě, někdo nikdy. A dnes už i dobře vím, bohužel, že jsou na světě věci, které se za ně koupit nedají.

Dřív vydělané peníze jsem sice za léta cestování utratila, ale prostřednictvím této investice jsem se obohatila jinak – a nenechávám si nic jen pro sebe.

2. část

Už včera jste měli možnost seznámit se s Ing. Danou Trávníčkovou. Třináct let podnikala Cesty světem, jak této životní etapě říká. Čtěte dál a dozvíte se, jaké bohatství během těchto cest získala a jak s ním posléze naložila. Během našeho

rozhovoru vám odhalíme i tajemství, jak vznikl jeden nový literární žánr. A ve finále prozradíme, kam se tato žena s neuvěřitelnou pílí a elánem zase chystá.

Rozjela jste se do světa. Máte určitě jako člověk zvyklý pracovat s čísly, spočítáno, kde jste všude byla. Kde nejdál, nejvýše, kde bylo nejvíce překvapení, kde byly nejdelsí hodiny čekání, kde naopak čas letěl rychleji, než fyzikální zákony praví... Můžeme si dát malou hodinu této matematiky?

Společné cesty nás vedly především do zemí mimo naši euroatlantickou civilizaci – do Afriky, Latinské Ameriky, Asie či Tichomoří. Do Antarktidy a do pár bezproblémových mimoevropských zemí jsem se vydala sama, do evropských zemí vždy.

Počet „zářezů na pažbě“ nebyl pro mne důležitý, ale spočítat jsem to jednou musela, protože nejste první, kdo se mě na to ptá. Hlavní však je, že šlo vždy o důkladně a pečlivě připravené cesty s cílem poznat danou zemi co nejlépe.

Než jsem se pustila do třináctileté etapy „Cest světem“, jak se nazývalo ono cestování v malé partě maximálně 14 lidí, poznala jsem už asi 40 zemí. Během etapy „Cesty světem“ jsem pak připravila 45 poznávacích cest do skoro 80 dalších zemí. O nich vypovídají moje věcně psané cestopisy, se stovkami fotografií z každé země na mém webu www.danytravel.cz. Jejich prostřednictvím se tak už po celá léta o své získané „bohatství“ dělím se všemi, které svět za naším obzorem zajímá. Bez ohledu na to, zda se někam do světa vydávají skutečně nebo jen v duchu. Dostávám milé ohlasy, což mě samozřejmě velmi těší.

A co ty dálky a výšky?

Vzhledem k tomu, že jsem navštívila mnoho zemí všech kontinentů, včetně daleké Antarktidy, Aljašky, Austrálie, Havaje, Nového Zélandu, Tahiti či Velikonočního ostrova, je těžké říct, kde to bylo nejdál.

Stejně tak je to s nadmořskou výškou. Naše cesty neměly sportovní zaměření, ale i tak jsme se několikrát pohybovali ve značných výškách, třeba v jihoamerických Andách či v Tibetu, kde bylo třeba se chovat tak, abychom nedali příležitost nebezpečné vysokohorské nemoci.

Nemyslím si o sobě, že jsem nějaký zbabělec. Ale tady musím opět začít přemýšlet o odvaze. Už jen být ve skupině lidí, kteří „si vyšlápnou“ v Jižní Americe do And, natož mít je všechny tyto na starost – klobouk nemám – tak před vámi smekám aspoň pomyslně! Nebyl to někdy trochu risk?

Nikdy! Cestování v mé režii bylo vždy zodpovědným cestováním. Vždy jsem chtěla samozřejmě všechny lidi dopravit v pořádku zase zpět domů. Ale vy dobře víte, že stát se může leccos i v běžném životě. I při největší pozornosti. A ani mým parťákům se něco málo drobných nehod nevyhnulo. Naštěstí nic takového, čím bych tady dramaticky zapůsobila, se nám nepříhodilo.

Cesty jsem promýšlela do detailů nejen proto, aby vše probíhalo plynule a abychom si to pěkně užili. Ale i proto, aby se výskyt možných malérů maximálně eliminoval. Jeden cestovatelský bonmot sice říká, že zážitky nemusí být kladné, hlavně když jsou silné. Mně to zas tak moc vtipné nepřipadá. Vím velmi dobře, jaké „všelijaké“ hrůzy se při nezodpovědném cestování staly.

O své zážitky se dělíte prostřednictvím knih vyprávějících o místech, jež jste navštívila. Zde bych ale ráda zmínila, že jste i autorkou označení literárního žánru - „Cesto-Faktopis“, kam vaše publikace řadíte. Potřebovala jste vzhledem ke svému vzdělání přesný pro ně přesný termín?

Mnohokrát jsem si všimla, že přestože se na nás valí informace ze všech stran a zdrojů, je skutečné povědomí řady lidí o světě překvapivě malé a často značně zkreslené.

Vezměte si jen obsah zpráv v tisku, rozhlase a televizi a řekněte, jak moc se o světě dozvídáte. Téměř vždy jen v souvislosti s nějakými maléry, boji, masakry, neštěstími, puči. Jsou to zprávy, až na výjimky, jednostranné a negativní.

... v tom s vámi bude souhlasit asi většina čtenářů...

Ale tak to přece není! „Svět je moc pěkné místo k narození“ jak říká známý spisovatel. Vřele s ním souhlasím, svět se mi nesmírně líbí. A líbí se mi stále víc, čím víc se o něm dozvídám. Nejen z vlastní cestovatelské zkušenosti, ale také z různých jiných zdrojů. Žasnu, co všechno lidé po světě dokázali, jak je lidská kultura mnohotvárná a jaké úchvatné příběhy se při poznávání světa dozvídáme.

Psaní knih druhu, jaký jsem postrádala a jaký bych si byla sama ráda četla, jsem začala promýšlet už před mnoha lety, v průběhu let cestování. Knih, které by čtivou a poutavou formou podávaly pohled na historicky a kulturně ucelené části světa s jejich jedinečným charakterem. Které by pohlížely na popisovaný kus světa z hlediska přírody, lidských kultur a etnik, historie i současnosti.

Postupně, jak jsem poznávala víc a víc zemí jednotlivých kontinentů, tak se mi začaly vynořovat spojitosti, souvislosti, návaznosti, rysy a vztahy – jak uvnitř jednotlivých zemí, tak uvnitř jednotlivých kontinentů a také mezi jednotlivými kontinenty. Do psaní knih zamýšleného charakteru jsem se mohla pustit až po poznání velké části světa, až s potřebným nadhledem – zatímco cestopisy o jednotlivých zemích jsem psala a na web dávala co nejdříve po každé cestě, ještě plná všech zážitků a detailů.

... a tak vznikl „Cesto-Faktopis“...

Ano. Literární žánr svých knih jsem nazvala „Cesto-Faktopis“, protože vystihuje podstatu. Nejsou to cestopisy, ale druh literatury faktu. Doplněný o postřehy z mnohaletého putování světem a stovkami vlastních barevných doprovodných fotografií a názorných mapek. Při psaní vycházím nejen z bohatého materiálu z cest, ale také ze studia mnoha knižních a dalších zdrojů. Jedním z nich je také můj obsáhlý archiv, který po dvacet let narůstá a občas žasnu, jaké se mi v něm podařilo za ta léta shromáždit poklady.

Vaším prvním krokem po nelehké vydavatelské cestě byl – řekněme – sen na druhou – kniha Sen o Tichomoří. Nebylo těžší vydat knihu, než vše, o čem v ní píšete začít na vlastní kůži?

Obojí je pro mne plněním snů. Jak cestování a vše s tím spojené, tak psaní knih osobitého žánru, jak to cítím. Ale není to procházka růžovým sadem, jak by se mohlo z takové formulace zdát. Obojí vyžaduje hodně sil a překonávání mnoha překážek. (Báseň „Když“ má na to verše: „Když umíš snít a nepodlehnout snění...“.)

Vyžaduje kromě jiného také materiální prostředky, které jsem si na to musela vydělat. Na cestování to bylo v předchozí příjezdové cestovní kanceláři, prostředky na vydání knih jsem si opatřila prodejem sbírky obrazů, kterou jsem shromažďovala velkou část života. Knihy vydávám ve vlastním nakladatelství proto, aby měly dobrou cenu a tím dostupnost pro široký okruh zájemců.

Ale asi jste si všimla, že jako zastávce pozitivního přístupu, praktickou stránku navenek neakcentuji, protože – jak se říká – stěžovat bych si mohla jedině v lampárně na hlavním nádraží.

Hm, občas mám pocit, že by nebylo špatné nějakou lampárnu provozovat. Kdybychom tam do lidí spolu nalévaly optimismus. Nechám si to projít hlavou... Ale teď vážně – nad čím se může čtenář vaší knihy zasnít?

První cesto-„faktopisnou“ knihou byl „Sen o Tichomoří“. Překvapilo mě, jak často se setkávám s neznalostí, co vůbec pojem Tichomoří představuje. A přitom označuje souhrn ostrovních států, které se rozkládají skoro na polovině zeměkoule! Na nekonečné ploše Tichého oceánu leží omamující končiny historicko-kulturních celků Polynésie, Melanésie a Mikronésie, jako jsou Havajské ostrovy, Velikonoční ostrov, Nový Zéland, Tahitské ostrovy, Fidži, Samoa, Tonga, Papua, a další. Čarovný

kus světa se strhujícími příběhy jeho osidlování a vzniku úžasné kultury v divoké přírodě.

Zajímavá fakta v knize doplňují vlastním cestovatelským prožitkem z celkem šesti cest do různých částí Tichomoří a více než 300 fotografiemi. Byla jsem poctěná tím, že předmluvu ke knize napsal slavný cestovatel Ing. Miroslav Zikmund, se kterým jsem měla možnost se před lety seznámit. Od té doby mě v mých aktivitách morálně podporuje. První knihu mi také spolu s dalším proslulým cestovatelem Ing. Pavlem Pavlem slavnostně uvedl.

Nedávno vyšla vaše další kniha. Na které stránce otevřít atlas, abychom se podívali, třeba jak daleko jste nasbírala fakta tentokrát?

Napoví název: Jižní Amerikou na Konec světa a pak dál do Antarktidy. Zde se zabývám dokonce dvěma kontinenty, protože z konce jednoho a přeplutím divokého Drakeova průlivu se nejobvykleji dostaneme na druhý.

Čím konkrétně vás Jižní Amerika zaujala?

Dramatický příběh Jižní Ameriky ukazuje, že to, co se tam za pouhých pět set let od „objevení“ Ameriky událo, nemá jinde obdoby. Kromě toho je v souvislosti s Amerikou patrné, co mám na mysli silnými vazbami mezi zeměmi jednoho kontinentu, tak i mezi jednotlivými kontinenty navzájem.

Největšími příklady jsou samo dobytí a kolonizace původní indiánské Ameriky Evropany, spojené ve stejné éře s expanzí Evropanů do celého světa, a pak – vztah Ameriky a Afriky.

Desítky milionů Afričanů se za tři sta let otrokářství octly na opačné straně

Atlantiku, v Americe Severní i Jižní, se všemi dopady, které to mělo – jak pro Ameriku, tak pro Afriku.

Mnoha lidí, a myslím, že docela vzdělaných, jsem se zeptala na totéž: Zda si položili otázku, jak se tam ty miliony urostlých a zdaleka ne primitivních lidí dostaly, jak je po obrovské Africe pochytilo těch pár Evropanů, kteří se dlouho neodvážili vzdálit od pobřeží. Nedostala jsem jedinou odpověď. Přišlo mi zvláštní, že se nikdo nad tím ani nezamyslel.

O Antarktidě mi na závěr řeknete co?

Je úchvatná! Svět sám pro sebe. Naprosto odlišný od všech ostatních světadílů. Kromě fakt a příběhů, nad kterými se tají dech, zaujmou v případě Antarktidy také

její zvířecí obyvatelé. Celkem je v knize víc než 400 fotografií a názorných mapek, čtenář si přijde na své.

Mám radost, že mou druhou knihu tentokrát slavnostně do světa poslal známý cestovatel Jiří Kolbaba. (Opět možno shlédnout na www.danytravel.cz)

Kdosi řekl, že dokud člověk dokáže snít, není ztracen. A dokud si za svými sny umí jít, je šťasten. Myslím si, že tohle je i váš případ. Kam povedou vaše další kroky v literárním světě? Abychom třeba věděli, jak se na to obláci ...

Kam povedou? No, přece tam, kde jsme knižně ještě nebyli...